

OPKVALIFICERING 30. juli 2023

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Emilie Damm Klarskov

Analysechef

Det evige paradoks: Alle er enige om behovet for mere efteruddannelse, men deltagelsen falder

Efteruddannelse øger ufaglærtes beskæftigelse og løn. Det viser, at arbejdsgiverne efterspørger de kompetencer, som medarbejderne får, når de efteruddanner sig. Alligevel deltager færre og færre i efteruddannelse.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Ufaglærte lever kortere end andre, de bor oftere alene og har en lavere indkomst. De er desuden oftere arbejdsløse, og hvis de er i job, er der større sandsynlighed for, at de er løst ansat. Der er med andre ord mange gode grunde til at uddanne sig, hvis man er ufaglært. Alligevel [deltager færre og færre i efteruddannelse](#), og det bliver bestemt ikke nemmere at være ufaglært i fremtiden.

Fremskrivninger viser, at antallet af ufaglærte jobs kommer til at rasle ned. Det betyder, at vi ser frem mod en situation på arbejdsmarkedet, hvor der er flere ufaglærte, end der efterspørges. Det danske arbejdsmarked bliver nemlig i stigende grad specialiseret, og både virksomheder og den offentlige sektor efterspørger uddannet arbejdskraft.

Samlet set har det den konsekvens, at ufaglærte på arbejdsmarkedet bliver mere udfordrede. Et overskud af ufaglært arbejdskraft vil føre til højere ledighed og lavere løn for ufaglærte end for andre grupper. Det vil dermed øge uligheden på arbejdsmarkedet.

Samtidig kommer vi til at mangle faglært arbejdskraft. Når virksomhederne ikke har adgang til den ønskede arbejdskraft, vil det gå ud over deres produktivitet og økonomiske resultat.

Efteruddannelse øger ufaglærtes beskæftigelse og løn

Vi har for nyligt vist, at det har positive effekter for ufaglærte lønmodtagere at deltage i efteruddannelse i form af arbejdsmarkedsuddannelser, de såkaldte AMU-kurser.

AMU-kurser dækker blandt andet over brancheuddannelser og certifikatkurser, og kurserne har en typisk varighed på 1-3 dage. Vores [analyse](#) viser, at deltagelse i selv korte AMU-kurser øger beskæftigelseschancerne med 2-3 procent, mens lønnen gennemsnitligt stiger med 1.000-1.500 kroner om måneden.

” *Efteruddannelse kommer både den enkelte og virksomhederne til gode. Derfor skal det være en naturlig del af arbejdspladskulturen på linje med trivsel og andre arbejdsforhold.*

Emilie Agner Damm

Det viser, at arbejdsgiverne efterspørger de kompetencer, som medarbejderne får med sig, når de efteruddanner sig. Samtidig burde både højere jobchancer og højere løn være et tilstrækkeligt incitament for lønmodtagerne til at deltage i efteruddannelse. Alligevel er det ikke det billede, der tegner sig. På trods af et bredt ønske om, at flere – især – ufaglærte skal deltage i efteruddannelse, går udviklingen i den gale retning. For ti år siden havde hver [fjerde ufaglærte lønmodtager](#) deltaget i et offentligt udbudt VEU-kursus i løbet af det seneste år. I 2021 gjaldt det blot hver syvende.

[Hos mange ufaglærte er det særligt dårlige](#) oplevelser med uddannelse tidligere i livet, der er en barriere for at efteruddanne sig. Derudover kan det økonomiske hensyn være en stopklods, hvis der er manglende opbakning fra arbejdspladsen.

Efter sommerferien begynder trepartsforhandlinger om et styrket efteruddannelsessystem i Danmark. [Reformkommissionen](#) har peget på, at det ikke skorter på udbud af efteruddannelsesmuligheder. Løsningen er derfor umiddelbart ikke at indføre flere uddannelser.

Tværtimod skal der ses nærmere på, hvordan vi gør efteruddannelse mere tilgængeligt og attraktivt. Efteruddannelse kommer både den enkelte og virksomhederne til gode. Derfor skal det være en naturlig del af arbejdspladskulturen på linje med trivsel og andre arbejdsforhold. Det er en opgave, der bør løftes i fællesskab, hvor manglende opbakning fra arbejdspladsen ikke må være en barriere. Det skal være let for både lønmodtagere og arbejdsgivere at navigere i de forskellige uddannelsesstilbud, og både lønmodtagere og virksomheder skal i højere grad kende til de mange muligheder, der findes i mange overenskomster.

Det kommer både lønmodtagerne, virksomhederne og samfundsøkonomien til gode, hvis vi sikrer, at fremtidens arbejdsstyrke har de rette kompetencer. Hvis det skal lykkes, skal vi have et øget fokus på at opkvalificere de mange ufaglærte, som allerede er på arbejdsmarkedet. Det er i alles interesse.